

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Kaj Ahlsved : Filmmusikkonsert med mersmak. Österbottens tidning 16.9.2018 s. 16.

Filmmusikkonsert med mersmak

RECENSION. Snellmanssalen var fylld till bredden och det är väl en självklarhet att det här konceptet behöver få en fortsättning, skriver ÖT:s recensent.

KONSERT

"Cinema"

Mellersta Österbottens Kammarorkester

i Snellmanssalen, Karleby.

Fredagen 14.9 kl. 18.00.

Dirigent: Jukka Iisakkila.

Foley: Heikki Kossi.

Konferencier: Hannu Björkbacka.

Mellersta Österbottens kammarorkester (MÖK) gjorde i samarbete med Karleby filmfestival en efterlängtd visit in i filmmusikens värld.

Dagens maffiga symfoniska Hollywoodmusik a la Hans Zimmer eller John Williams har Wagners orkesterideal som förebild och låter sig inte enkelt tämjäs till det mindre kammarorkesterformatet. Men det finns en uppsjö av minst lika känsloladdad filmmusik i det lite mindre formatet, framför allt sådan som är resultatet av legendariska kompositör-regissörsarbeten.

Ett typexempel är samarbetet mellan kompositören Bernhard Herrmann och regissören Alfred Hitch-

cock som resulterade i många legendariska filmer av vilken thrillern "Psycho" (1960) är den kanske mest kända.

"Psycho" är i dag känd för duschscenens ilande staccaton men Herrmanns musik representerar Norman Bates förvridna psyke på många plan. Originalmusiken består av dubbeluppsättning violin, altviolin, cello och kontrabas och den är inspelad med minimalt med efterklang för att förstärka Bates kalla psyke och hans isolation. I arrangemang för orkester och framförd på scen blir klangen förstas större och aningen mjukare men dissonanserna, det motiviska arbetet och rytmiken skaver likväl av obehag.

STILLBILDERNA SOM VISADES på väggen bakom orkestern i Snellmanssalen placerade in musiken i ett sammanhang och tillförde en hel del till konsertupplevelsen (speciellt ifall man inte hade sett filmerna). Men i "Psychos" fall var de lite förvirrande eftersom mordscenes bilder repeterades. Kvällens dirigent Jukka Iisakkila hade också lite bekymmer i att hålla energin uppe i den ca 15 minuter långa Psy-

cho-konsertersviten, detaljrikedomen avtog efter att ett av filmhistoriens mest kända mord hade tagit plats. Detta är tyvärr ganska symptomatiskt för upplevelsen av filmen. En av många unika saker med Psycho är att Hitchcock ju tar livet av "huvudpersonen" Marion innan ens halva filmen har gått.

Hitchcock hade ursprungligen tänkt sig att Psycho skulle klara med minimalt med musik, kanske ingen musik alls. Att ljud är viktiga för filmer står utan tvivel: ljud bidrar till att lyssnaren accepterar den visuella illusionen och förstärker berättelsen. För att detta ska vara möjligt behövs så kallade foley-artister. De är filmvärldens osjunga hjältar.

KVÄLLENS SOLIST Heikki Kossi är en skicklig foleyartist som har medverkat i många internationellt prisbelönda filmer. Hans uppgift att skapa ljud som hörs men som inte drar uppmärksamheten till sig till den grad att lyssnaren börjar reflektera över filmens ljudkomposition. Då bryts illusionen.

Som solist i Sami Klemolas konsert för foley-artist och kammarorkester

"Jack and the Specifics" (2017) var Kossi med andra ord rätt långt ur sin "box". Framför kamerorna, på vita duken fick nu hans person och hantverk spela huvudrollen medan Klemola bidrog med samplingar och elektronik. På ett pedagogiskt och underhållande sätt fick man ta del av Kossis hantverk och kreativitet och live bevittna ljudens uppkomst och dess betydelse för filmupplevelsen. Men det blev nästan för många wow-upplevelser för man skulle kunna koncentrera sig på det dolda narrativ som utspelade sig mellan inledningsscenen i skogen till eldslågorna och det dunkande hjärtat som avslutade Klemolas konsert. Bild/ljud-illusionen var med andra ord helt omsvängd: för att kunna fokusera på berättelsen borde man ha stängt ögonen. En alltigenom fascinerande upplevelse.

Efter paus bjöd MÖK på en rejäl dos av odödlig italiensk filmmusik vilket knöt samman konserten med filmfestens italienska tema. Nino Rotas musik hade kunna fylla hela den andra konserthalvan men man hade valt ut temamusiken från Fellini-filmerna "Amarcord" och "La strada". Självklart fanns också

Rotas tema till Francis Ford Coppolas "Gudfadern" på programmet.

EN ANNAN självskrivna italienare är Ennio Morricone vars legendariska samarbete med Sergio Leone är vida känt. Men minst lika odödlig hans musik till Tornatorres "Cinema Paradiso". Nino Rotas och Morricones smäktande vackra musik är djupt rotad i den italienska schlagern. Fina arrangemang från "La vita è Bella", "Il Postino" och Carlos Gardels populära tango "Por una Cabeza" kompletterade helheten. MÖK klingade utmärkt och fina solistinsatser förgyllde helheten. Succé var ordet och konserten avrundades med Piazzollas "Oblivion" som extranummer.

Konferencieren Hannu Björkbacka knöt samman helheten och placerade musiken i ett historiskt sammanhang. Snellmanssalen var fylld till bredden och det är väl en självklarhet att det här framgångsrika konceptet behöver få en fortsättning. MÖK kunde även överväga att ta en sväng in i spelmusiken värld.

Kaj Ahlsved

otkultur@ot.fi